

Foreningsnyt

Nyt fra SNU

Selskabet for
Naturlærens
Udbredelse

Ørsted 2020-udstilling – 200 året for elektromagnetismen

I 1820 opdagede H.C. Ørsted, at elektrisk strøm påvirker magnetnålen i et kompas. Han kaldte det elektromagnetisme. Opdagelsen har haft stor betydning for naturvidenskaben og er grundlaget for den altomfattende anvendelse af elektricitet og de tilsvarende teknologier i det moderne samfund.

SNU afholder en udstilling om den skelsættende opdagelse og dens betydning både dengang og nu. Udstillingen udarbejdes i samarbejde med Danmarks Tekniske Universitet. Danmarks Fysik- og Kemilærerforening bidrager med læringsaktiviteter til publikum.

EXPERIMENTA
CIRCA EFFECTUM
CONFLICTUS ELECTRICI IN ACUM
MAGNETICAM.

Prima experimenta circa rem, quam illustrare aggredior, in scholis de Electricitate, Galvanismo et Magnetismo proxime-superiori hinc a me habitis instituta sunt. His experimentis monstrari videbatur, acum magneticam ope apparatus galvanici e situ moveri; idque circulo galvanico cluso, non aperto, ut frustra tentaverunt aliquot abhinc annis physici quidam celebrissimi. Cum autem hæc experimenta apparatus minus efficaci instituta essent, ideoque phenomena edita pro rei gravitate non satis luculenta viderentur, socium adscivi amicum Esmerch, regi a consillis justitiae, ut ex-

Figur 1. Overskriften af Ørsteds artikel om hans opdagelse i 1820.

H. C. Ørsteds opdagelse af elektromagnetismen regnes for et af det 19. århundredes største videnskabelige gennembrud, og bringer H. C. Ørsted i selskab med naturvidenskabsfolk som Tycho Brahe, Alessandro Volta, Michael Faraday og Niels Bohr.

Udstillingen vil også præsentere H. C. Ørsteds position i samtiden og her især hans mentorrolle for den nære ven H. C. Andersen.

Udstillingen er i Rundetårns bibliotekssal fra 1. juli til 25. september 2020. Derefter flytter den i oktober-december 2020 til biblioteket på Syddansk Universitet i Odense og i januar-juni 2021 til Steno Museet i Aarhus.

Udstillingen indgår som led i en større fejring af H.C. Ørsted i 2020 koordineret af DTU. SNU's aktiviteter omfatter også en foredragsrække både før, under og efter udstillingen. Desuden uddeles SNU's H.C. Ørsted-guldmedalje til en fremragende fysikforsker samt en særlig portion af Kirstine Meyers Mindelegat.

Generalforsamling og øl-demonstration udsat

SNU har udsat sin generalforsamling, der var planlagt til den 30. marts, på grund af Corona-pandemien. I stedet afholdes generalforsamlingen til efteråret.

SNU's øl-demonstration med foredrag ved professor Helge Kragh, Niels Bohr Institutet, der i samarbejde DTU Science Brew var planlagt til den 24. april, er også udsat.

Hans Christian Ørsted
– the Unity of Spirit and Nature
On the Bicentennial of Electromagnetism

Edited by
Jens Olaf Pepke Pedersen, Cecilie M. K. Pedersen and Dorte Olesen

Figur 2. Forsiden af jubilæumsbogen.

Hans Christian Ørsted – the Unity of Spirit and Nature

SNU har udgivet bogen "Hans Christian Ørsted – the Unity of Spirit and Nature". Bogen er det ene af i alt 12 signaturprojekter, som via det nationale formidlingsinitiativ "HCØ2020" fejrer 200-året for Ørsteds opdagelse af elektromagnetismen.

Jubilæumsbogen indeholder en stor samling af artikler, der tidligere har været udgivet i Kvant, bl.a. alle artiklerne om Ørsted fra Kvants temanummer i december 2019, men der er også enkelte nye artikler.

Desværre kender kun relativt få udlændinge til Ørsted og hans kulturelle og videnskabelige sider, hvorfor bogen er udgivet på engelsk.

Bogen er på 152 sider og koster 179 kr. Den kan bestilles online hos Polyteknisk Boghandel på www.polyteknisk.dk/hco2020, og vil kunne købes af medlemmer af SNU til favørpris ved foredragene, når disse genoptages.

Bogen er redigeret af Jens Olaf Pepke Pedersen, Cecilie M. K. Pedersen og Dorte Olesen, og udgivelsen er støttet af Augustinus Fonden, Dronning Margrethe og Prins Henriks Fond samt Grosserer George Jorck og hustru Emma Jorck's Fond.

Nyt fra Dansk Fysisk Selskab

Dansk Fysisk Selskab
Danmarks landsdækkende forening for fysik

Årsmøde i Dansk Fysisk Selskab udsat til oktober

På grund af den igangværende coronavirus-epidemi, *udskydes årsmødet i Dansk Fysisk Selskab fra juni til oktober 2020*. Mere information om årsmødet følger i næste udgave af Kvant.

Der vil dog igen i år være fokus på vækstlaget i Dansk Fysikforskning, med en række inviterede foredragsholdere, der vil fortælle, hvad der rører i dansk fysik netop nu. Vi ser også frem til en række spændende bidrag fra geofysikken, efter at Dansk Geofysisk Forening og DFS i slutningen af 2019 besluttede sig for en sammenlægning!

Vi ser i Dansk Fysisk Selskab frem til endnu et godt årsmøde hvor vi som fysikere kan styrke vores netværk på tværs af landet. Der vil som altid være et antal fripladser til studerende, der præsenterer deres

projekter, og som noget nyt i år også til gymnasielærere. Programmet for årsmødet og dettes hjemmeside med information om tilmelding mv. vil blive lagt på dfs.nbi.ku.dk.

Med de bedste hilsener og vel mødt til DFS2020!
– Bestyrelsen for Dansk Fysisk Selskab

Nyt fra Astronomisk Selskab

Generalforsamling udsat

Astronomisk Selskab har udsat sin generalforsamling, og der kommer en ny indkaldelse senere på året.

Indtil generalforsamlingen fungerer næstformanden Andreas Kjær Dideriksen som formand for AS.

Kommende foredrag

Dato	Tid	Foredragstitel	Foredragsholder	Forening
Apr 2020				
20/4	19.30	Om de 2000 ord Ørsted indførte i det danske sprog Efter foredraget uddeles Ørstedmedaljen til en inspirerende grundskolelærer	Frans Gregersen	SNU
20/4	19.15	Euclid	Michael Andersen	AS (Aarh)
27/4	18.15	Kepler/K2/TESS	Rasmus Handberg	AS (Kbh)
Maj 2020				
4/5	19.15	Kepler/K2/TESS	Rasmus Handberg	AS (Aarh)
Juli 2020				
2/7	15.00	Åbningsevent i Rundetårn for udstillingen "Ørsted på ny?"	Anja Andersen m.fl.	SNU
Sep 2020				
21/9	19.30	Hvad er magnetisme, og hvad er elektromagnetisme	Steen H. Hansen	SNU
Okt 2020				
		Dansk Fysisk Selskabs årsmøde		DFS
19/10	19.30	Foredrag ved guldmedaljemodtager i fysik (tentativt)	NN	SNU
Nov 2020				
2/11	19.30	Om magnetometer	Chris Finlay	SNU
23/11	19.30	Ørsteds erkendelsesteori og metafysiske erindringer	Anja Skaar Jacobsen	SNU
Dec 2020				
14/12	19.30	Ørsted, Tesla og Faraday	Hans Buhl	SNU

AS (Kbh): Astronomisk Selskab (Kbh), City Campus, Københavns Universitet, (astronomisk.dk).

AS (Aarh): Astronomisk Selskab (Aarh), Matematisk Institut, AU, Ny Munkegade 118, Bygn. 1530, 8000 Aarhus C.

Wieth-Knudsen Observatoriet, Margot Nyholms Vej 1, 3220 Tisvildeleje, har åbent hus-arrangementer med gratis adgang to lørdage om måneden, se astronomisk.dk/wieth-knudsen-observatoriet.

DFS: dfs.nbi.dk

SNU: Aud. 1, H. C. Ørsted Instituttet, Universitetsparken 5, 2100 København Ø (naturlaeren.dk, facebook.com/SNU1824). Arrangementet 2/7 holdes i Rundetårn.